

Позмогова О.А.

студент;

Трегуб С.Є.

старший викладач, аспірант,

Запорізький державний медичний університет

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ МЕДИЧНИХ ТЕКСТІВ

У сучасному світі здійснюється активна співпраця і міжнародний обмін досвідом у сфері медицини та охорони здоров'я. У зв'язку з цим актуальне значення набуває виконання якісного перекладу медичної документації.

Медичний переклад, переклад текстів медичної та фармацевтичної тематики – це вузькоспеціалізований вид перекладу, для виконання якого потрібен перекладач, який володіє не тільки відповідною іноземною мовою, але й спеціальною термінологією.

Дослідженням різних аспектів окремих терміносистем присвячені праці багатьох вчених, зокрема: Л. Ю. Зубової, Т. Р. Кияка, Д. В. Самойлова та інших.

До проблем перекладу текстів медичного спрямування відносяться декілька факторів таких, як: – значна кількість синонімів; – широке використання аббревіатур та скорочень; – медичний вокабуляр, що постійно поповнюється та розширюється; – «хибні друзі перекладача» [1, с. 151].

Крім цього в медичних документах зустрічається нерозбірливий рукописний текст. Додаткова складність полягає також у тому, що щорічно медична лексика поповнюється сотнями нових найменувань, а раніше вживані слова і вирази можуть набувати нового значення. Особливо велика кількість назв з'являється для позначення нових методів діагностики та лікування хворих. Активно розширюється лексикон спеціалізованих галузей медицини (радіологія, рентгенологія, імунологія, онкологія). Зростає також кількість нових назв медичних препаратів і матеріалів.

Сучасна медична термінологія – це система систем, або макротерміносистема [2, с. 46].

Переклад медичної документації для пацієнта і лікуючих його лікарів вимагає особливої точності й відповідальності. Якщо переклад призначається для пацієнтів, слід уникати незрозумілих для них місць і спеціалізованих термінів і скорочень (крім широко відомих і загальноприйнятих). Використовувані в документах латинські назви та скорочення адресуються в першу чергу лікарям-фахівцям і традиційно дають можливість однозначного уточнення визначень. Також в сучасних

медичних текстах, завдяки інтеграції медичних фахівців, присутні численні терміни, запозичені з різних мов в незміненому вигляді або адаптовані до мови документа.

Крім цього, в німецькій мові, в медичній сфері певні німецькі терміни застосовується паралельно з міжнародними, при цьому перші відносяться переважно до загальнонавчаної лексики, а другі до спеціальної лексики, наприклад, Юккен і pruritis (свербіж), Лебер і Neraar (печінка). Власне вище сказане стосується й інших європейських мов. Нерідкі в таких перекладах гібридні слова і словосполучення, своєрідні «багатомовні» лексичні одиниці, що використовують, наприклад, латинський корінь і німецьке закінчення. У російській мові, відповідно, зустрічаються аналогічні приклади (відомості, отримані від хворого або його родичів – анамнез, обмацування пальцями – пальпація, вистукування поверхні тіла – перкусія).

Додаткову складність для перекладача представляють переклади, що стосуються сумнівних або важких випадків або захворювань. Тут особливу роль відіграє сумлінність і уважність перекладача, вміння правильно і точно перекласти іноді ухильні і невизначені медичні вирази, не втративши вкладений у них сенс, внутрішню логіку викладу. Тут видається доречним привести для перекладача слова Гіппократа: «Не нашкодъ», адже неточний переклад може призвести до невірної діагнозу і, в результаті, неналежного лікування, і навіть до летального результату. Такі переклади повинні виконувати спеціально підготовлені перекладачі, які мають медичну освіту і відповідну спеціалізацію.

Особливу складність для перекладу представляють аббревіатури мовою оригіналу, а також скорочення латинського походження. Розшифровка аббревіатур при перекладі з європейських мов, алфавіт яких збігається з латинським, може призвести до неправильного розуміння скороченого вислову. Аббревіатури латинського походження поширені як у письмовій офіційній, так і в неофіційній розмовній мові медичних фахівців. Деякі з них набули статусу умовних позначень, їх застосовують як самостійні лексичні одиниці, не замислюючись про розшифровку. Тут теж необхідно уникнути плутанини. Наприклад, звично застосовувана лікарями-офтальмологами аббревіатура О.Д., розшифровується як (праве око), в інших випадках може позначати як «професійне захворювання», так і «пацієнт з передозуванням ліків» (у пацієнтів з передозуванням деяких наркотиків), і це не всі можливі значення для ОД.

Але з іншого боку можна привести аббревіатуру СНІДу (синдром набутого імунodefіциту, англ.) – СНІД (синдром набутого імунodefіциту), в німецькій мові, незважаючи на розшифровку «Синдром де erworbenen Immunodefizites» також застосовується аббревіатура СНІД.

Як пацієнти, так і лікарі потребують забезпечення взаємного обміну інформацією, в точних і якісних перекладах. Дуже важливо забезпечити належне продовження лікування, виконання всіх лікарських рекомендацій. Гарантією цього є переведення супровідної документації, виконаний перекладачем, який має відповідну освіту і високу кваліфікаційну категорію.

Таким чином, необхідність підготовки фахівців, що мають досвід і знання в галузі медицини, а також володіють іноземними мовами в достатньому обсязі, як і раніше залишається актуальною. Переклад тексту, що належить до історії хвороби або є результатом проведених аналізів, довіряється фахівцям, що мають відповідну освіту і високу кваліфікаційну категорію. Зрозуміло, найкращим варіантом є перекладач, який має вищу медичну освіту. В останні роки медичні вищі організують для своїх студентів курси поглибленого вивчення мов, крім цього, навчання в деяких інститутах ведеться іноземною мовою. Це дає можливість підготовки кваліфікованих фахівців-перекладачів. Підготовка сучасних висококваліфікованих фахівців у галузі медицини та фармації, які володіють іноземною мовою і готових до міжнародного професійного співробітництва є однією з найважливіших завдань сучасної освіти.

Список використаних джерел:

1. Хацер Г. О. Особливості перекладу термінологічної лексики на прикладі текстів медичного спрямування // Наукові записки. Серія «Філологічні науки» (Ніжинський державний НЗ4 університет імені Миколи Гоголя) / відп. ред. проф. Г. В. Самойленко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2013. – Кн. 3. – 235 с.
2. Чернявский М.Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии / М.Н. Чернявский // М.: ЗАО «ШИКО», 2007. – 448 с.

Толпига А.В.

студент,

Київський національний авіаційний університет

НОВАТОРСТВО М. ЛУКАША В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ ТА ЙОГО ПРИЙОМИ

Українська перекладацька традиція – багатовікова. За умов, коли в Україні абсолютно бракувало необхідної для праці перекладача літератури, зокрема лексикографічних та довідкових джерел, українські